

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/5/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4419203257
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4419203257.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

13C/41/2019

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D., zastúpenom: JUDr. Lívia Kňazíková, advokátka so sídlom Komárno, M.R. Štefánika 6, proti žalovanému: E. F., nar. X.X.XXXX, bytom G. XXX, zastúpenému: JUDr. Gergely Pšenák, advokát so sídlom Nové Zámky, M.R. Štefánika 30, o určenie neexistencie dlhu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 15. novembra 2023 pod č.k. 13C/41/2019-610 takto

rozhodol:

13C/41/2019

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

13C/41/2019

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal určenia, že dlh žalobcu voči žalovanému na základe zmluvy o pôžičke uzavretej medzi nimi dňa 14.11.2018 neexistuje z dôvodu, že takúto zmluvu nikdy uzavrieť nechcel. Nikdy jej obsah nedohadoval a bol podvedený, keď ho žalovaný úmyselne oklamal tvrdiac, že uzatvára kúpnu zmluvu na vozidlo Cadillac. Rozsudkom pod č.k. 13C/41/2019-368 zo dňa 25.2.2022 žalobe vyhovel a určil, že dlh žalobcu voči žalovanému zo zmluvy o pôžičke uzavretej dňa 14.11.2018 neexistuje, keď uzavrel, že žalobca uvedenú zmluvu o pôžičke uzavrel so žalovaným v omyle, nemal v úmysle uzavrieť zmluvu o pôžičke, ale kúpnu zmluvu na motorové vozidlo a že k odovzdaniu peňazí z pôžičky v sume 200 000 € nedošlo. Krajský súd Nitra uznesením 25Co/48/2022-409 zo dňa 12.8.2022 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil mu vec na nové prejednanie a rozhodnutie.

1.2. Z dokazovania výsluchom strán sporu, výsluchom svedkov a oboznámením ku spisu pripojených dokladov správ, zistil skutkový a právny stav:

Z notárskej zápisnice H. XXX/XXXX, H. XXXXX/XXXX, H. XXXXX/XXXX I. H. A. J. D. dňa 14.12.2018 zistil, že ňou žalobca vyhlásil, že dňa 14.11.2018 podpísal zmluvu o pôžičke so žalovaným, ktorou sa dohodli, že veriteľ poskytne dlžníkovi pôžičku v sume 200 000 eur, ktorú sa žalobca zaviazal žalovanému vrátiť do jedného mesiaca od podpísania zmluvy (t.j. do 12.12.2018) s odmenou 2 500 eur do 31.1.2019, t.j. v uvedenej lehote žalovanému vrátiť sumu 202 500 eur. Dlžník svoj dlh uznal a pre prípad, že sa tak nestane, súhlasil žalobca s tým, aby notárska zápisnica bola podľa § 45 ods. 2 písm. c/ zákona č. 233/1995 Z.z. vykonateľným exekučným titulom. Uvádza sa v nej, že dlžník do uvedeného dňa pôžičku nevrátil a došlo k dohode o tom, že dlžník svoj dlh vráti do 31.1.2019. V zápisnici nie je uvedené, že by v zmysle § 53 Notárskeho poriadku bolo potrebné do konania o jej spísaní pribrať tlmočníka z dôvodu, že by žalobca neovládal slovenský jazyk, ani o tom, že by obsah zápisnice bol pretlmočený. Zo správy exekučného súdu a z upovedomenia o začatí exekúcie zo 6.6.2019 zistil, že Okresný súd Banská Bystrica vedie exekučné konanie medzi oprávneným E. F. a povinným A. B. o vymoženie sumy 200 000 eur s prísl. pod č.k. 53Ek/280/2019 (355 EX 261/2019), v ktorom povinný podal návrh na odklad exekúcie zo dňa 21.5.2019 (z dôvodu, že je presvedčený, že bol podvedený a podal preto aj trestné oznámenie - opísal rovnaké skutočnosti ako v žalobe v merite tejto veci), ktorý návrh bol uznesením súdu zo dňa 10.7.2019 zamietnutý. Zo zmluvy o pôžičke zo dňa 12.11.2018 uzavretej medzi žalovaným ako veriteľom a žalobcom ako dlžníkom zistil, že ňou žalovaný požičal žalobcovi sumu 200 000 eur, ktorú sa žalobca zaviazal žalovanému vrátiť sumu 202 500 eur do 12.12.2018. Uvádza sa v nej, že k odovzdaniu finančných prostriedkov došlo pri podpise zmluvy, čo dlžník potvrdil svojím podpisom. Zmluva obsahuje podpisy strán sporu, z nich podpis dlžníka je overený na Obecnom úrade Obid dňa 14.11.2018. Z potvrdenia Obce Obid zo dňa 20.5.2019 zistil, že úrad potvrdil, že dňa 14.11.2018 obec osvedčila podpis žalobcu ako dlžníka na zmluve o pôžičke. Z potvrdenia a súhlasu Tipos a.s. Bratislava zo dňa 9.5.2017 zistil, že žalobca vyhral v hre Loto sumu 956 100 eur, o vyplatenie ktorej požiadal na tam uvedený účet. Z výpisu z účtu žalobcu č. I. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX zistil, že dňa 10.5.2017 naň bola pripísaná suma 956 100 eur od spoločnosti Tipos a.s. V priebehu septembra 2017 až októbra 2018 žalobca na iné svoje sporiace a investičné účty previedol vysoké sumy v státisícoch eur. Ku dňu 14.11.2018 v deň podpisu spornej zmluvy o pôžičke, sa na účte žalobcu nachádzala suma 5 706,98 eur. Následne súd prvej inštancie citoval výpovede strán, svedkov D. C., notárky JUDr. Zuzany Kanásovej, K. L. D., J. B., M. A. a zmluvy uzavreté medzi žalovaným ako dlžníkom a jeho sestrou N. F. ako veriteľom dňa 9.11.2018. Z nej zistil, že žalovanému sestra požičala sumu 50 000 eur, ktorú sa dlžník zaviazal vrátiť do 30.1.2019. Zo zmluvy uzavretej medzi žalovaným ako dlžníkom a J. B. ako veriteľom dňa 5.11.2018 zistil, že žalovanému ňou bola poskytnutá pôžička v sume 74 000 eur, ktorú pôžičku sa zaviazal vrátiť do 1.1.2019. Zo správy Nemocnice AGEL Komárno s.r.o. zo dňa 25.1.2023 zistil, že po medikácii bol žalobcovi dňa 25.6.2020 doporučený prísny zákaz alkoholu. Zo správy Medires s.r.o., Nové Zámky zo dňa 27.2.2023 zistil, že v zdravotnej dokumentácii žalobcu je záznam zo dňa 17.4.2019, v ktorom žalobca uviedol, že denne vypije asi liter vína a liter piva, pálenku nepije a rovnaký údaj je uvedený aj dňa 28.4.2021. V danom čase bol žalobca sledovaný pre etyltoxickú hepatopatiu (choroba pečene) a v dňoch 15.2.2023 - 16.2.2023 bol v súvislosti s tým hospitalizovaný na chirurgickom oddelení.

1.3. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 3 ods.1 OZ, § 34, § 37 ods. 1, 2 OZ a uviedol, že

z vykonaného dokazovania mal za nepochybne preukázané, že dňa 12.11.2018 došlo medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom k podpisu zmluvy o pôžičke, ktorou žalovaný požičal žalobcovi sumu 200 000 eur, ktorú sa žalobca zaviazal žalovanému vrátiť spolu s odmenou 2 500 eur do 12.12.2018. Uvádza sa v nej, že k odovzdaniu finančných prostriedkov došlo pri podpise zmluvy, čo dlžník potvrdil svojím podpisom. Zmluva obsahuje podpisy strán sporu, z nich podpis dlžníka je overený na Obecnom úrade Obid dňa 14.11.2018. Z notárskej zápisnice N 179/2018, NZ 55442/2018, NCRIs 56033/2018 spísanej notárkou JUDr. Zuzanou Kanásovou dňa 14.12.2018 mal preukázané, že žalobca pred notárom vyhlásil, že dňa 14.11.2018 podpísal zmluvu o pôžičke so žalovaným, ktorou sa dohodli, že veriteľ poskytne dlžníkovi pôžičku v sume 200 000 eur, ktorú sa žalobca zaviazal žalovanému vrátiť do jedného mesiaca od podpísania zmluvy (t.j. do 12.12.2018) s odmenou 2 500 eur do 31.1.2019, t.j. v uvedenej lehote žalovanému vrátiť sumu 202 500 eur. Dlžník svoj dlh uznal a pre prípad, že sa tak nestane, súhlasil žalobca s tým, aby notárska zápisnica bola podľa § 45 ods. 2 písm. c/ zákona č. 233/1995 Z.z. vykonateľným exekučným titulom. Uvádza sa v nej, že dlžník do uvedeného dňa pôžičku nevrátil. Došlo k dohode o tom, že dlžník dlh vráti do 31.1.2019. V zápisnici nie je uvedené, že by v zmysle § 53 Notárskeho poriadku bolo potrebné do konania o jej spísaní pribrať tlmočníka z dôvodu, že by žalobca neovládal slovenský jazyk, ani o tom, že by obsah zápisnice bol pretlmočený.

1.4. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že žalobca v konaní tvrdil, že zmluvu o pôžičke uzavrel v omyle vyvolanom žalovaným, tvrdiacim, že podpisujú papiere týkajúce sa kúpy áut, zmluvy si neprečítal, iba podpísal, nevedel po slovensky, žalovanému veril, no ten ho podviedol. Tvrdil, že peniaze požičať nepotreboval, pretože ich mal dosť z výhry v hre Loto (čo preukazoval výpismi z fondu, kde ich investoval). Tvrdil, že notárka mu nič nevysvetlila, nerozumel o čom sa medzi sebou bavila, pretože neovláda slovenský jazyk ale zápisnicu podpísal, mysliac, že ide o auto. Žalovaný mu žiadne peniaze nepožičal a neodovzdal. Spochybňoval, že by mu žalovaný ako neznámej osobe požičal takú vysokú sumu, a že by osoby, od ktorých si mal predmetných 200 000 eur požičať sám žalovaný, mu boli za podmienok, ktoré žalovaný uvádzal, takúto sumu požičali. Uvádzal, že ako osoba nadmerne požívajúca alkoholické nápoje bol neustále pod ich vplyvom a preto konal tak ako konal.

1.5. K uvedeným námietkam súd prvej inštancie uviedol, že z pripojených trestných spisov vyplýva, že trestné konania týkajúce sa predmetnej pôžičky, resp. konania žalovaného, ktorým mal podviesť žalobcu, boli právoplatne zastavené. Tvrdenia žalovaného o tom, že žalobcovi poskytol pôžičku potvrdzovala predložená zmluva o pôžičke z 12.11.2018 a notárska zápisnica zo 14.11.2018 a výpovede svedkov (osôb, ktoré mali pôžičku poskytnúť žalovanému) F., B. a D.. Tvrdenia žalovaného o uzavretí zmluvy o pôžičke a jeho tvrdenia o uznaní dlhu formou notárskej zápisnice žalobcom, teda tvrdenia o tom, že k uzavretiu zmluvy o pôžičke medzi stranami sporu došlo (ktoré tvrdenia žalobca popieral) preukazoval žalovaný zmluvou o pôžičke a notárskou zápisnicou (obe obsahovali overený podpis dlžníka - žalobcu). Na strane žalovaného stoja dôkazy vyššej sily, presvedčivejšie a také, ktoré žalobca v konaní nevyvrátil. Ide o listiny s jeho vlastnoručným a overeným podpisom. Podpísal ich, netvrdil, že by ich nebol podpísal. Tieto listiny preukazujú, že žalobca si mal od žalovaného požičať sumu 200 000 eur, čo nielen potvrdil svojím podpisom na zmluve o pôžičke dňa 12.11.2018 ale aj dňa 14.12.2018 (teda s odstupom približne jedného mesiaca) do notárskej zápisnice. Oproti tomu žalobca v konaní buď preukazoval skutočnosti, ktoré nie je možné exaktne overiť (požívanie alkoholu, resp. že peniaze mal a nepotreboval si požičovať), resp. tvrdil skutočnosti, o ktorých žalovaný tvrdil opak (že si listiny neprečítal, resp. že im nerozumel, lebo nevie po slovensky a že žalovaný mu žiadne peniaze neodovzdal), dôkazy predkladané žalobcom boli významným spôsobom spochybnené.

1.6. K tvrdeniu žalobcu o konaní v omyle konštatoval, že v tomto smere ide tvrdenie proti tvrdeniu, keď žalobca tvrdil, že si listiny neprečítal (resp. mu neboli prečítané) a nevedel čo v nich je, žalovaný tvrdil, že to bolo naopak. V tomto smere neboli produkované žiadne dôkazy, minimálne notárska zápisnica bola notárkou prečítaná. Nie je totiž uveriteľné tvrdenie žalobcu, že tomu tak nebolo, jej prečítanie je totiž esenciálnou podstatou vyhotovenia takého notárskeho úkonu. Žalobca svoje tvrdenia o tom, že nevie, čo podpisuje, nepreukázal.

1.7. K obrane žalobcu, že peniaze nepotreboval, uviedol, že v konaní bolo preukázané, že žalobca po výhre založil niekoľko sporiacich účtov, ktoré následne zrušil, stal sa tichým spoločníkom autobazáru, do ktorého kupoval motorové vozidlá. Opravil dom, kupoval veci, autá. Tieto právne úkony vykonával sám, z vlastnej vôle, bol spôsobilý na ich vykonanie. Z uvedeného a celkového jeho správania sa javí, že je pre neho priaznivejšie postavenie človeka nevedomého, nechápajúceho a nerozumejúceho slovenskému jazyku. Po vydaní exekučného príkazu ihneď podal návrh na odklad exekúcie z dôvodu podania žaloby, že dlh neexistuje. Uvedomoval si, čo mu hrozí a podnikol potrebné kroky. Vypovedal o tom, že sám vykonáva cez účet peňažné transakcie. Svedkovia vypovedali o jeho добрote a naivite, ale nie o tom, že by bol obmedzený alebo nevedel posúdiť čo robí, ktoré okolnosti nezodpovedajú ním tvrdenej nevedomosti. Nie je možné určiť akým množstvom finančných prostriedkov v danom období žalobca disponoval (pretože niektoré z nich investoval), ale je treba konštatovať, že pokiaľ mal prístup k väčším, vyšším sumám, nevylučuje to možnosť, že si chcel požičať ďalšie prostriedky, najmä s ohľadom na to, akým spôsobom, ako rýchle, aké sumy a na aké účely z výhry míňal.

1.8. K tvrdeniu žalobcu o tom, že bol neustále pod vplyvom alkoholu a pod jeho vplyvom došlo k zneužitiu jeho osoby, konštatoval, že súd (aj z osobnej skúsenosti so žalobcom) nepochyboval o tom, že žalobca je alkoholik, ktorý je pod vplyvom alkoholu pravidelne každý deň. Podporujú to tvrdenia jeho samotného a správy uvedené v bodoch 35 a 36 rozsudku. Nie je zrejmé do akej miery požívanie alkoholu spôsobilo, že žalobca sa správal spôsobom, akým sa správal. Ani skutočnosť, že sa pre požitie alkoholu a prípadne aj kvôli jeho nízkemu intelektu nezaujímal o svoje práva a podpísal všetko, čo mu bolo predložené bez toho, aby si to prečítal a s obsahom listín sa oboznámil, nerobí tieto listiny neplatnými. Ani prípadné znalecké dokazovanie v tomto smere po 5 rokoch nemôže tento nedostatok odstrániť a preto dokazovanie v tomto smere nevykonával.

1.9. K tvrdeniu žalobcu o tom, že neovládal slovenský jazyk, v ktorom bola spísaná zmluva o pôžičke a notárska zápisnica, uviedol, že je sporné, do akej miery žalobca slovenský jazyk ovláda. Tvrdil síce, že nerozumel tomu, čo je v zmluve o pôžičke uvedené. V súdnom konaní žiadal o tlmočníka a ten mu bol

ustanovený aj v trestnom konaní ČVS: ORP-387 KN-KN-2019. Z jeho reakcií na otázky pred súdom je možné posúdiť, že slovenskému jazyku do istej miery rozumie. Bol opakovane počas trestných konaní vypočúvaný. V spisoch sa nenachádza žiadna zmienka o tom, že by nechápal položené otázky. Rovnako jeho neschopnosť nevyplýva z výpovede overovateľa jeho podpisu na obecnom úrade a výpovede notárky spisujúcej notársku zápisnicu. Pokiaľ by žalobca nechápal zmysel právnych úkonov, najmä notárskej zápisnice, určite by nedošlo k jej podpísaniu. Nemožno bez ďalších dôkazov prisvedčiť jeho tvrdeniu, že nevedel, čo podpisuje. Také dôkazy však predložené súdu neboli.

1.10. V závere súd prvej inštancie konštatoval, že listinné dôkazy na strane žalovaného sú jednoznačné, svedčia o tom, že k pôžičke došlo, naproti tomu dôkazy predkladané v konaní žalobcom sú nejednoznačné a nedostatočné a nepostačujú k tomu, aby súd bez akejkoľvek pochybnosti mohol konštatovať neplatnosť zmluvy o pôžičke a notárskej zápisnice.

1.11. S tvrdeniami žalobcu o tom, že jeho vôľa uzavrieť zmluvu o pôžičke nebola vážna, pretože pri jej uzavretí bol uvedený do omylu, nevedel, že podpisuje pôžičku, nečítal zmluvu a myslel, že podpisuje kúpnu zmluvu na vozidlo Cadillac sa súd prvej inštancie vysporiadal tak, že predmetný právny úkon nie je neplatný podľa § 49a OZ. Žalobca v konaní v tomto smere neuniesol svoje dôkazné bremeno a nepreukázal, že by bol tento právny úkon urobil v omyle, vychádzajúcim zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca, a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť. Nebolo preukázané, že žalovaný tento omyl vyvolal alebo o ňom vedel, ani to, že by vôbec žalobca ako dlžník zo zmluvy o pôžičke bol v omyle v tom, že podpisuje inú ako zmluvu o pôžičke.

1.12. Pri platnosti uznania dlhu súd prvej inštancie skúmal, či tento úkon bol vykonaný v súlade so zákonom. Konštatoval, že v notárskej zápisnici nie je poznámka o tom, že by žalobca, ktorý do nej uznával svoj dlh, nevedel po slovensky, že by bol žiadal o tlmočníka a že by bol tlmočník pribratý, resp. že by bol obsah notárskej zápisnice žalobcovi pretlmočený. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca sa nevysslovil v zmysle, že by nerozumel tomu, o čo v danej chvíli ide alebo, že nevie, čo podpisuje. V opačnom prípade by nepochybne bol obsah úkonu pretlmočený do jazyka maďarského. V rovnakom zmysle o spísaní notárskej zápisnice vypovedala JUDr. Kanásová, ktorá tento úkon ako notárka spísala. Žalobca v konaní nepreukázal, že by jeho vôľa uznať dlh z pôžičky do notárskej zápisnice nebola vážna, nepreukázal, že by bol uvedený do omylu alebo že by nevedel, čo podpisuje. Je ťažko uveriteľné, že mohol s odstupom mesiaca dvakrát podpísať prijatie pôžičky na tak vysokú sumu bez toho, aby si prečítal, čo podpisuje.

1.13. Z výpovedí svedkov B., D. a F. mal za preukázané, že formou pôžičky poskytli žalovanému finančné prostriedky v celkovej výške 200 000 eur. Žalovaný v čase poskytnutia pôžičky (12.11.2018) disponoval takouto finančnou sumou. Podľa zmluvy o pôžičke z uvedeného dňa túto sumu žalobca aj od žalovaného prevzal. Skutočnosť, že žalovanému svedkovia B., D. a F. požičali spolu 200 000 eur, svedkovia potvrdili vo svojich výpovediach, svedčia o tom písomné zmluvy o pôžičkách. K spochybneniu žalobcu k výpovedi svedkyne F. dodal, že žalobca nepreukázal, že by k pôžičke a ku odovzdaniu peňazí v jeho prospech nedošlo. Neuniesol svoje dôkazné bremeno pri preukazovaní ním tvrdených skutočností a nepreukázal, že by zmluva o pôžičke zo dňa 12.11.2018, uznanie dlhu formou notárskej zápisnice dňa 14.12.2018 boli neplatné. Nepreukázal skutočnosť, že by k odovzdaniu peňazí z tejto pôžičky v sume 200 000 € žalovaným v jeho prospech nebolo došlo. Z týchto dôvodov súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

1.14. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovanému v konaní plne úspešnému priznal nárok na plnú náhradu trov konania. O výške jeho nároku na náhradu trov konania súd rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozsudku.

2. Žalobca podal proti rozsudku odvolanie podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e), f), h) CSP S rozhodnutím súdu prvej inštancie nesúhlasil, pretože súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, ktoré navrhoval, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že pre vznik pôžičky nie je podstatné, kedy došlo k podpisu písomnej zmluvy o pôžičke, ale to, kedy došlo k dohode zmluvných strán a k reálnemu odovzdaniu veci. Citoval zo záverov Ústavného súdu SR obsiahnutého v uznesení č.k. II. ÚS 136/2017-27 zo dňa 01.03.2017, že „ak má mať notárska zápisnica ako verejná listina účinok explicitného exekučného titulu, potom musí byť splnená požiadavka na to, aby v čase jej podpisovania dlžníkom a zároveň vyjadrením súhlasu dlžníka s jej vykonateľnosťou (t.j. aj nútenou exekúciou) reálne bola pôžička aj vyplatená. Ak táto požiadavka nebola splnená, potom ani podľa názoru ústavného súdu nemožno notársku zápisnicu považovať z materiálneho hľadiska za vykonateľný exekučný titul z dôvodu, že v čase jej podpisu ešte žiaden dlh neexistoval.“ Ústavný súd SR dospel k rovnakému záveru aj vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach II. ÚS 667/2014, ÚS 261/2015, I. ÚS 349/2016.

Od počiatku tvrdil, že jeho dlh voči žalovanému titulom pôžičky vo výške 200 000 eur neexistuje. Preto je vylúčené, aby do notárskej zápisnice uznal neexistujúci dlh. Nestotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie o nedôvodnosti podanej žaloby, pretože zmluva o pôžičke zo dňa 14.11.2018 uzavretá medzi ním a žalovaným je absolútne neplatným právnym úkonom s poukazom na ust. § 37 ods. 1 Obč. zákonníka, § 49a Obč. zákonníka a § 657 a nasl. Obč. zákonníka.

2.1 Zmluva o pôžičke je neplatným právnym úkonom s poukazom na ust. § 49a Obč. zákonníka, nakoľko tento právny úkon urobil v omyle vychádzajúcim zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca a žalovaný, ktorému bol právny úkon určený, tento omyl úmyselne vykonal. Dokazovaním sa preukázalo jeho tvrdenie, že žalovaný ho uviedol pri podpise sporného právneho úkonu do omylu, keď mu po celý čas tvrdil a ubezpečoval ho, že podpisuje zmluvu o kúpe osobného automobilu tov. zn. Cadillac, za ktoré motorové vozidlo zaplatil kúpnu cenu. Uvedené konanie a podvodný úmysel žalovaného potvrdil svedok J. aj pred OČTK.

2.2. Z vykonaného dokazovania vyplynulo preukázanie jeho solventnosti a majetnosti v čase uzavretia zmluvy o pôžičke, nebola daná potreba ďalších finančných prostriedkov titulom pôžičky. Dňa 09.05.2017 vyhral sumu 956 100,60 eura v stávkovej hre Loto. V čase uzavretia právneho úkonu predmetom ktorého mala byť pôžička v sume 200 000 eur t.j. dňa 14.11.2018, disponoval značnými finančnými prostriedkami v správcovskej spoločnosti IAD Investments, s.r.o., v ktorej mal investovanú sumu vo výške 167 530,38 eur. Súčasne mal ďalšie peniaze investované v SLSP, a.s. a jej službách, na sporiacom účte, čo preukazujú predložené výpisy z jeho bankového účtu. U svojho bratranca M. A. mal v autobazáre investovanú určitú sumu, z ktorej investície mu bola pravidelne na mesačnej báze vyplácaná nemalá suma titulom podielu na zisku. Vykonaným dokazovaním bolo preto nesporne preukázané, že žiadnu pôžičku nepotreboval, nakoľko bol dostatočne finančne zabezpečený. Procesná obrana žalovaného spočívajúca v tom, že potreboval finančné prostriedky z dôvodu nutnej investície do autobazáru nebola preukázaná, resp. bola vyvrátená svedkom M. A.. Svedok O. J. potvrdil jeho tvrdenie, že sa so žalovaným nepoznali, a tým vyvrátil tvrdenie žalovaného, že sa mali poznať už roky, a preto sa rozhodol požičať mu peniaze. Svedok J. uviedol, že by si nebral pôžičku od neznámeho, a že by si v prípade potreby požičiaval peniaze od neznámej osoby.

2.3. Namietal preukázanie finančných prostriedkov žalovaného poskytnutými pôžičkami svedkov. Spochybnil výpoveď a tvrdenia svedkyne N. F. – sestry žalovaného s poukazom na jej výpoveď a tvrdenia pred súdom prvej inštancie pri výsluchu dňa 13.09.2023, kde uviedla, že poskytla v roku 2018 pôžičku svojmu bratovi vo výške 50 000 eur. Ako pôvod peňazí uviedla kúpnu cenu z predaja domu v Mužli vo výške 54 000 eur s tým, že túto sumu mala doma v hotovosti. Uvedená suma podľa jej vyjadrenia bola zaplatená na účet J. B., ktorý je priateľom jej brata – žalovaného, nakoľko ona bankový účet v tom čase nemala. Uviedla, že keď prišli peniaze titulom uvedenej kúpnej ceny na účet, vybral ich a brat jej ich priniesol. V trestnej veci vedenej na OR PZ Komárno pod ČVS: ORP-387/KN-KN-2019 pri svojom výsluchu dňa 18.08.2022 svedkyňa v rozpore s vyššie uvedeným uviedla, že v roku 2018 mala vedený účet v peňažnom ústave VÚB banka, avšak nevedela uviesť číslo tohto účtu. Majiteľa čísla účtu, na ktoré mala byť zaplatená kúpna cena z predaja jej nehnuteľnosti v Mužli podľa predloženej kúpnej zmluvy zo dňa 02.07.2018 nevedela uviesť s tým, že jej číslo účtu to nebolo. Žalovaný jej mal priniesť peniaze titulom kúpnej ceny v hotovosti vo výške 55 000 eur bez upresnenia dátumu. Uviedla, že u notára pri podpise predmetnej kúpnej zmluvy dňa 02.07.2018 jej nebola odovzdaná žiadna finančná suma. Predmetná kúpna zmluva je datovaná dňom 02.07.2018 s dodatkom č. 1 zo dňa 11.03.2019. Kúpna zmluva bola na vkladové konanie podaná dňa 18.01.2019. Vklad vlastníckeho práva v prospech kupujúceho bol povolený rozhodnutím Okresného úradu Nové Zámky, katastrálny odbor zo dňa 18.03.2019. V zmysle čl. III predmetnej kúpnej zmluvy bolo zaplatenie kúpnej ceny vo výške 55 000 eur dohodnuté tak, že suma 1 000 eur v hotovosti bola zaplatená dňa 06.03.2018 oproti podpisu zmluvy o budúcej zmluve. Suma 42 640 eur mala byť zaplatená v prospech účtu č. IBAN: I., suma 2 000 eur mala byť predávajúcej N. F. odovzdaná v hotovosti pri podpise kúpnej zmluvy, čo potvrdila svojim podpisom a sumu 9 360 eur mal kupujúci zaplatiť predávajúcej v mesačných splátkach min. po 1 500 eur najneskôr do 31.12.2018. Z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že majiteľom vyššie uvedeného bankového účtu, v prospech ktorého mala byť zaplatená časť kúpnej ceny vo výške 42 640 eur, je G. G. (pozn. sestra svedka A. G. a družka svedka J. B.). Výpoveď svedkyne F. sa javí byť nedôveryhodná, účelová a absolútne spochybnená. Svedkyňa nevedela uviesť, prečo bola suma zaplatená na iný účet ani to, kto je jeho majiteľom. Z účtu, na ktorý bola zaslaná časť kúpnej ceny vo výške 42 640 eur dňa 08.08.2018, takáto a ani iná podobná suma následne nebola vybratá, čo vyplýva z vyšetrovacieho spisu OR PZ Komárno ČVS: L./D. a je veľmi dôležitým faktom vyvracajúcim teóriu a tvrdenia svedkyne a žalovaného. Je preto absolútne nepreukázané, akým spôsobom a že žalobca odovzdal svedkyňi peniaze, ktoré mu ona následne mala podľa ich tvrdení požičať, keďže touto finančnou hotovosťou nemal možnosť

žalovaný a následne potom ani svedkyňa disponovať. Z predmetnej kúpnej zmluvy vyplývajú úplne iné skutočnosti ako svedkyňa F. pri svojich výpovediach uvádzala a preto považoval jej výpoveď za nedôveryhodnú a účelovú. Tvrdenia svedkyne a žalovaného v tomto smere neboli preukázané, resp. boli vyvrátené.

2.4. Žalobca poukázal na značné rozpory v tvrdeniach svedka K. L. D. ohľadne toho, že pri výsluchu uvádzal, že žalovanému mal požičať sumu 90 000 eur niekedy v roku 2017, pri iných výpovediach pred OČTK uvádzal rok 2018. Rok 2017 v rozpore s tvrdením žalovaného a neobstojí jeho procesná obrana, nakoľko sporný právny úkon medzi žalobcom a žalovaným mal byť uzavretý dňa 14.11.2018. Ide o rozpor svedeckej výpovede svedka D. a tvrdenia žalovaného, že túto sumu si od svedka požičiaval krátko pred týmto dátumom.

2.5. Jednoznačne pochybná a nevieryhodná bola výpoveď a tvrdenia tretieho svedka žalovaného J. B., ktorý v trestnej veci vedenej na OR PZ Komárno pod ČVS: ORP-387/KN-KN-2019 dňa 14.12.2021 uviedol, že v minulosti žalovanému požičal peniaze. Malo ísť o sumy 2 000 eur, 1 500 eur a 4 000 eur. Z uvedeného vyplýva, že nikdy žalovanému neposkytol vyššiu sumu titulom pôžičky, než sumu 4 000 eur. Tieto sumy sa ani nepribližujú tvrdenej sume pôžičky vo výške 70 000 eur s tým, že v čase tejto pôžičky mu mal žalovaný byť dlžný stále ešte s pôžičkou vo výške 4 000 eur. Skutočnosť o existencii dlhov voči svedkovi v období rokov 2017-2019 žalovaný potvrdil pri svojom výsluchu v súdnom konaní. Javí sa byť teda nanajvýš pochybné, že v prípade existencie dlhov by mu svedok B. napriek tomu požičal ďalšiu sumu vo výške 70 000 eur, ktorá presahuje sumy dovtedy požičiavané. Výpovede svedkov v kontexte celkového vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie, pred OČTK v trestnej veci vedenej na OR PZ Komárno pod ČVS: ORP-387/KN-KN-2019 a pred KR PZ Nitra vo veci ČVS: KRP-72/2-VYS-NR-2019 nepreukázali skutočnosti a tvrdenia uvádzané žalovaným. Tvrdenia svedkov sú absolútne nevieryhodné vzhľadom ku skutočnostiam vyplývajúcim a preukázaným v rámci vykonaného dokazovania.

2.6. Žalobca namietal, že listiny – zmluva o pôžičke a notárska zápisnica, na ktoré súd prvej inštancie poukázal a označil ich ako dôkazy s vyššou právnou silou, bez akýchkoľvek iných podporných dôkazov resp. po logickom vyvrátení všetkých ďalších dôkazov, nemôžu byť v žiadnom prípade podkladom na rozhodnutie vo veci v prospech žalovaného. Už samotné spochybnenie, resp. vyvrátenie obrany žalovaného o tom, že disponoval sumou 200 000 eur ktorú odovzdal žalobcovi, oslabuje procesnú obranu žalovaného do takej miery, že ním uvádzaná teória sa nemôže zakladať na pravde, nakoľko nebola reálne možná.

Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že súd prvej inštancie všetky vyššie uvádzané argumenty a hodnotenie dôkazov v rámci svojho rozhodovania nijako neposudzoval, nezohľadňoval, neprihliadal na nich v kontexte ďalších dôkazov a ani ich nevyhodnocoval, napriek tomu, že ide o veľmi závažné pochybnosti ohľadne tvrdení žalovaného a jeho procesnej obrany. Súd prvej inštancie dôsledne nevenoval pozornosť hodnoteniu aj týchto v jeho prospech preukázaných dôkazov a faktov a absolútne ich nezohľadnil v kontexte s ohľadom na ostatné vykonané dôkazy. Došlo k pochybeniu hodnotenia skutkového a právneho stavu súdu prvej inštancie, z dôvodu ignorovania niektorých dôkazov a preukázaných skutočností v jeho prospech.

2.7. Nesúhlasil s hodnotením jeho osoby v dôvodoch rozhodnutia namietajúc nevykonanie znaleckého dokazovania za účelom skúmania jeho osobnosti, intelektu a rozumovej vyspelosti, chápania a mentálnej úrovne. Súd prvej inštancie tento dôkaz neprípustil, pričom jeho závery o tom, že takáto rovina prezentácie je pre žalobcu priaznivejšia, ostáva len v rovine úvah bez akéhokoľvek dôkazu. Nestotožnil sa so závermi súdu o tom, že si uvedomoval, čo mu hrozí a po vydaní exekučného príkazu ihneď podal návrh na odklad exekúcie a podnikol potrebné kroky.

2.8. Nestotožnil sa s konštatovaním, že aj keď mal prístup k väčším, vyšším sumám, nevylučovalo to možnosť požičanie ďalších prostriedkov, najmä s ohľadom na to, akým spôsobom, ako rýchle, aké sumy a na aké účely z výhry míňal. Toto hodnotenie predstavuje len úvahu súdu a predpoklad niektorých skutočností bez toho, aby priamo vyplývali z vykonaného dokazovania.

2.9. Súd prvej inštancie ho vyhodnotil ako dlhodobého nadmerného konzumenta alkoholu. Považoval za sporné, do akej miery ovláda slovenský jazyk. Absolútna neznalosť slovenského jazyka vyplýva z toho, že po celý čas a pri každom úkone komunikuje a komunikoval pred súdom a pred orgánmi činnými v trestnom konaní v jazyku maďarskom prostredníctvom tlmočníka. Jeho neznalosť slovenského jazyka podporne potvrdili svedkovia A., J., G. . JUDr. Kanásová spisujúca spornú notársku zápisnicu dňa 14.12.2018 uviedla, že jazyk maďarský neovláda. Samotný úkon na notárskom úrade bol vedený v jazyku slovenskom.

2.10. Za zmatečné a rozporné považoval konštatovanie súdu prvej inštancie v bode 54 rozsudku o tom, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že k uzavretiu zmluvy o pôžičke malo dôjsť dňa 12.12.2018 (k jej vráteniu najneskôr do 12.12.2018) a dňa 14.12.2018 mal dlžník svoj dlh z tejto pôžičky čo do základu i

výšky uznať a vyhlásiť, že ho splatí do 31.01.2019. V rozpore s týmto konštatovaním súdu je však znenie notárskej zápisnice spísanej dňa 14.12.2018, v zmysle ktorej sa v bode 1 uvádza, že „osoba povinná predou mnou vyhlásila, že dňa 14.11.2018 podpísala zmluvu podľa 657 a nasl. Občianskeho zákonníka o pôžičke finančných prostriedkov...“. Je zrejmé, že tu je stále daný rozpor v tom, kedy malo dôjsť k uzavretiu spornej zmluvy o pôžičke, na ktorú odkazuje samotná notárska zápisnica ako exekučný titul. Žiadal, aby odvolací súd určil, že dlh žalobcu voči žalovanému na základe zmluvy o pôžičke uzavretej dňa 14.11.2018 predmetom ktorej je pôžička vo 200 000 eur neexistuje a žalovaný je povinný nahradiť mu trovy konania.

3. Žalovaný podal písomné vyjadrenie k odvolaniu . Odvolanie považoval za nedôvodné. Žalobcom namietané hodnotenie dôkazov považoval na nedôvodné, dôkazy boli vyhodnotené v súlade s CSP. Rozsudok navrhol potvrdiť a priznať náhradu trov konania.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) vec prejednal s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k názoru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho správny právny záver. Preto napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Vzhľadom k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozsudku ako i jeho dôvodov, odvolací súd nepovažuje za potrebné opakovať tie isté podstatné dôvody, ktoré sú obsiahnuté v napadnutom rozsudku, vrátane citácie ustanovení právnych predpisov vzťahujúcich sa na tento prípad.

5. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

6. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP zakotvuje koncepciu zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie podľa § 220 ods. 2 CSP, ale obmedzí sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia. Právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasť práva na spravodlivý súdny proces neznamená povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúce.

8. Odvolací súd v zmysle § 380 ods. 1 CSP, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, nakoľko bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna a v neposlednom rade v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa tak hmotnoprávnu, ako aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmanej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 380 ods. 2 CSP vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. Na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliadne odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. To znamená, že pokiaľ sa v konaní pred súdom prvého stupňa síce vyskytli vady, ale ktoré nemali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, potom odvolací súd na tieto vady neprihliadne.

9. Odvolací súd, rozhodujúc o odvolaní súc viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania a skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, preskúmal v danej veci tak napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, konanie, ktoré mu predchádzalo a tiež dôvody odvolania a skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, jednotlivé dôkazy vyhodnotil a na ich závere vec právne posúdil. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy,

ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že žalobca sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvého stupňa nestotožňuje, neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobu zamietol.

10. Procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

11. Súdny musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Spravodlivosť musí byť vždy prítomná v procese, ktorým sudca interpretuje a aplikuje právo ako hodnotový činiteľ. Pre hľadanie práva je vždy nevyhnutné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na skutkových zisteniach. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť komplikované a netypické, čo však nezabavuje súdy z povinnosti urobiť všetko pre spravodlivé riešenie sporu.

Odmietnutie vykonať navrhované dokazovanie bez naplnenia niektorého z dôvodov uvedených vyššie, ktoré dokazovanie by mohlo mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR (pozri III. ÚS 332/09). V takomto prípade by prichádzalo do úvahy aj vyslovenie porušenia základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa článku 47 ods. 3 Ústavy SR, keďže nevykonanie stranou navrhovaného dôkazu by ju oproti druhej strane znevýhodňovalo.

12. Žalobca v konaní navrhol vykonanie znaleckého dokazovania, súd prvej inštancie jeho návrh zamietol s odôvodnením, že prípadné znalecké dokazovanie po 5 rokoch od podpísania právnych úkonov nemôže odstrániť ich podpísanie žalobcom, tvrdiacim ich podpísanie od vplyvom alkoholu, nezaujímajúc sa o obsah právnych úkonov. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie. Žalobca navrhol vykonanie dokazovania vyžiadaním lekárskeho správ o jeho závislosti na alkohole a následne znalecké dokazovanie na skúmanie jeho intelektu, rozumovej vyspelosti a mentálnej úrovne za účelom zistenia jeho závislosti na alkoholických nápojoch a na jej prípadný dopad na osobnosť, správanie a konanie žalobcu. Odvolací súd v bode 2.6. svojho rozhodnutia citoval odvolanie žalobcu proti prvému rozsudku a nikde v rozhodnutí neuviedol, že súd prvej inštancie má vo veci nariadiť znalecké dokazovanie. Navrhnuté znalecké dokazovanie vzhľadom na lekárske správy potvrdzujúce alkoholizmus žalobcu by neprineslo žiadne zmeny v skutkovom stave. Pokiaľ bol žalobca v presvedčení o svojej neschopnosti vzhľadom na alkoholizmus vnímať právne úkony, nič mu počas konania nebránilo doložiť súdu znalecký posudok podporujúci jeho tvrdenie, pretože CSP preferuje predkladanie súkromných znaleckých posudkov a súd nariaďuje znalecké dokazovanie len vo výnimočných prípadoch.

13. Teória procesného práva podmieňuje úspech strany v spore unesením dvoch bremien. Ide jednak o bremeno tvrdiť skutočnosti, ktoré môžu prívodiť jeho úspech v spore a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať. Základnou normou upravujúcou bremeno tvrdenia a preukazovania je ustanovenie § 132 (obdobne § 120 ods. 1 veta prvá OSP), podľa ktorého strany označia dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Uvedené ustanovenie stanovuje dôkaznú povinnosť strán v sporovom konaní, t.j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na stranách. Tá strana sporu, ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo

skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho, kto síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení strany sporu. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie strany sporu nie je preukázané (v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé) ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre stranu sporu nepriaznivé rozhodnutie. Aby strana sporu mohla splniť svoju zákonnú povinnosť označiť potrebné dôkazy, musí predovšetkým splniť svoju povinnosť tvrdenia. Predpokladom dôkaznej povinnosti je teda tvrdenie skutočností, tzv. bremeno tvrdenia. Medzi povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou je úzka vzájomná väzba. Ak strana sporu nesplní svoju povinnosť tvrdiť skutočnosti rozhodné z hľadiska hypotézy právnej normy, potom spravidla ani nemôže splniť dôkaznú povinnosť. Nesplnenie povinnosti tvrdenia, teda neunesenie bremena tvrdenia, má za následok, že skutočnosť, ktorú strana sporu vôbec netvrdila a ktorá nevyšla inak v konaní najavo, nebude predmetom dokazovania. Ak ide

o skutočnosť rozhodnú podľa hmotného práva, potom neunesenie bremena tvrdenia o tejto skutočnosti bude mať väčšinou za následok pre neho nepriaznivé rozhodnutie. Zákon stranám ukladá povinnosť tvrdiť všetky potrebné skutočnosti; potrebnosť, teda okruh rozhodujúcich skutočností, je určený hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán. Právo súdu je v tom, že rozhodne, ktorý z dôkazov vykoná. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t.j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena. Tak napr. v spore o zaplatenie kúpnej ceny má predávajúci ako žalobca bremeno tvrdenia, že s kupujúcim ako žalovaným uzavrel kúpnu zmluvu a že žalovaný kúpnu cenu riadne a včas nezaplatil. Z tohto bremena tvrdenia potom pre žalobcu vyplýva bremeno dôkazné len pokiaľ ide o preukázanie tvrdenia, že zmluva bola uzavretá. Ak táto skutočnosť bude preukázaná, žalobca uniesol ako bremeno tvrdenia, tak i dôkazné bremeno. Naopak žalovaný, ak sa chce úspešne brániť, musí tvrdiť, že kúpnu cenu zaplatil a o svojom tvrdení ponúknuť dôkazy (ak nebude na mieste obrana námietkou premlčania, započítania a pod.). Ide tu o rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi stranami v spore v závislosti na tom, ako vymedzuje právna norma práva

a povinnosti strán. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania.

V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeľovaniu.

Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane tej-ktorej strany sporu treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t.j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter, sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. Napríklad od žalobcu nemožno požadovať, aby preukazoval, že mu žalovaný ešte nevrátil požičané peniaze. V takomto alebo podobnom prípade je na žalovanom, aby tvrdil a preukazoval, že pôžičku už vrátil.

14. Súd prvej inštancie rozhodnutia založil na unesení dôkazného bremena žalovaného na preukázaní uzavretia zmluvy o pôžičke a následného uznania dlhu žalobcom. Odvolací súd sa s jeho názorom stotožnil, preto rozsudok ako vecne správny potvrdil. Žalovaný predložil dva nezvratné dôkazy, zmluvu o pôžičke, na ktorej bol overený podpis žalobcu na obecnom úrade a uznanie dlhu na notárskom úrade. Oba listinné dôkazy preukázali poskytnutie pôžičky žalobcovi. Na týchto listinných dôkazoch súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie. Na podporu preukázania poskytnutia pôžičky (že žalovaný disponoval peniazmi) vychádzal s písomných zmlúv o pôžičkách uzavretých žalovaným s poskytovateľmi peňazí a ich výpoveďami v priebehu konania a v trestnom konaní. Žalobca namietal rozpornosť tvrdenia svedkov, čím sa snažil preukázať, že žalovaný nemal peniaze a preto nemohlo dôjsť k poskytnutiu peňazí žalovanému. Všetci svedkovia potvrdili poskytnutie pôžičiek žalovanému. Pokiaľ došlo k určitým nezrovnalostiam v ich výpoveďach, nemalo to vplyv na základné listinné dôkazy, zmluvu o pôžičke uzavretú medzi stranami a uznanie dlhu žalobcom. Odvolací súd len dodáva, že na strane žalobcu dochádzalo k rozporom v jeho tvrdeniach, keď tvrdil, že auto kupoval od žalovaného, potom, že nevie, komu patrilo, ale peniaze dal G., že za žalovaným ho vzal G., potom, že sa za ním vybral sám do autoservisu, auto zostalo v servise.

15. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal omyl vo vóli pre jeho neostražitosť, požívanie alkoholických nápojov, neovládanie slovenského jazyka. Žalobca vypovedal, že všetky právne úkony týkajúce sa nakladania peňazí robil sám. Je zrejmé, že ich robil

a robí v slovenskom jazyku. Slovenský jazyk sa musel učiť na základnej škole. Z toho dôvodu jeho tvrdenie, že nečítal kúpnu zmluvu, nevedel, čo podpisuje, sa vzhľadom na jeho obchodné aktivity javí nelogické. Jeho tvrdenie nerozumenia uznania dlhu bolo vyvrátené notárkou spisujúcou daný právny úkon, neovládajúcou maďarský jazyk. Počas konania nebolo preukázané robenie úkonov v stave totálnej opilsti, pre ktoré by nemohol vnímať zmysel konania. Pokiaľ by tomu tak bolo, nebol by osvedčený jeho podpis na kúpnej zmluve a notárka spisujúca uznanie dlhu by s ním nekonala.

16. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods.1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP a žalovanému úspešnému v konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

13C/41/2019

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).